

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JEZYKA POLSKIEGO W KLASIE IV
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2
IM. MARII SKŁODOWSKIEJ – CURIE W SOBÓTCE
W ROKU SZKOLNYM 2022-2023**

nauczyciel: Izabela Wiercińska-Bąk

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015 r. Poz. 843).
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. O systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. Z 2016 r. Poz. 1943 ze zm.)
3. Statut szkoły.

I. Kontrakt między nauczycielem a uczniem

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości. Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia i wkład pracy własnej.
2. Uczeń ma obowiązek na każdej lekcji posiadać podręcznik, ćwiczenia, zeszyt przedmiotowy i przybory do pisania. (Mogą być przechowywane w klasie).
3. Lektury, omawiane w całości na lekcjach języka polskiego, nauczyciel zapowiada z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem. Każdy uczeń jest zobowiązany posiadać egzemplarz lektury do indywidualnej pracy na lekcji.
4. Uczeń może przeczytać lekturę w formie tradycyjnej książki, na czytniku elektronicznym lub odsłuchać audiobooka. Na lekcji pracujemy z tekstem, nauczyciel i szkoła nie biorą odpowiedzialności za sprzęt przyniesiony przez ucznia (tablety, czytniki).
5. Uczeń ma prawo zgłoszenia **trzy razy w ciągu semestru** nieprzygotowanie do zajęć (tj. braku zadania domowego, zeszytu z zadaniem domowym, ćwiczeń, lektury, ...), co odnotowane zostaje w dzienniku znakiem "np". Uczeń w tym dniu nie jest pytany na lekcji. Każde następne nieprzygotowanie może zostać ocenione stopniem niedostatecznym.
6. Uczeń ma prawo zgłosić przed lekcjami, że ma problem ze zrobieniem pracy domowej, ze zrozumieniem zagadnienia. W takim przypadku nie będzie oceniony.
7. Prace klasowe, sprawdziany i testy są obowiązkowe. Zapowiedziane są z conajmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidziany na sprawdzianie.
8. Uczniowie (z usprawiedliwioną nieobecnością), którzy z przyczyn losowych nie napisali pracy klasowej, sprawdzianu czy wypracowania, mają obowiązek napisać je w ciągu 2 tygodni od czasu powrotu do szkoły (lekcja wyrównawcza lub po zajęciach).
9. Jeżeli nieobecność na pracy klasowej, sprawdzianie nie jest usprawiedliwiona, uczeń pisze sprawdzian w dniu powrotu do szkoły lub w innym dniu wyznaczonym przez nauczyciela.
10. Jeżeli uczeń nie napisze zaległej pracy w wyznaczonym terminie, zostaje wstawiona ocena ndst.
11. Nauczyciel ma prawo do niezapowiedzianych kartkówek i dyktand (ostatnie 1-3 lekcje).
12. Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy ocen ze sprawdzianów i prac klasowych, w ciągu dwóch tygodni od otrzymania oceny. Jeżeli uczeń podczas poprawy otrzyma gorszą ocenę, **nie zostanie ona wpisana** do dziennika. Nie można poprawiać niezapowiedzianych kartkówek i dyktand.
13. Oceny semestralne i roczne nie są średnimi arytmetycznymi ocen cząstkowych. Ustalane są na podstawie uzyskanych ocen cząstkowych w czasie całego semestru, a w szczególności na podstawie ocen uzyskanych z prac pisemnych i odpowiedzi ustnych. Uwzględnia się również zaangażowanie i systematyczność w pracy a także wskazania Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej.
14. Prace pisemne ucznia mogą być udostępnione rodzicom podczas spotkań i indywidualnych konsultacji.
15. W nauczaniu dzieci z orzeczeniem lub opinią z PPP nauczyciel dostosowuje wymagania do możliwości ucznia, stosuje osobne kryteria oceniania (według zaleceń z opinii/orzeczenia).
16. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia, przekazywanie uczniowi informacji odnoszących się do

uzyskiwanych przez niego efektów oraz wskazywanie kierunku dalszej pracy.

17. **Ocenie podlegają wszystkie formy pracy ucznia:** prace klasowe (sprawdziany gramatyczne, prace podsumowujące rozdział podręcznika) – z określonego materiału poprzedzone powtórzeniem, zapowiedziane tygodniowym wyprzedzeniem; prace pisemne na lekcji, dyktanda i kartkówki – niezapowiedziana praca obejmująca materiał z 1–3 ostatnich jednostek lekcyjnych; odpowiedzi ustne; pracę samodzielną na lekcji, prace domowe, zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń, aktywność na lekcji, pracę w grupie, przygotowanie do lekcji, udział w konkursach polonistycznych, aktywność kulturalna.
18. Wystawiając ocenę końcową (koniec semestru, koniec roku) nauczyciel bierze pod uwagę również zaangażowanie się ucznia w działalność kulturalną szkoły, udział w konkursach polonistycznych. Ponadto ocena zależy od stosunku ucznia do przedmiotu oraz wysiłek wkładany w naukę i wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć.
19. **Na swoją ocenę uczeń pracuje cały semestr. Nauczyciel nie przewiduje poprawiania ocen na koniec semestru. Prace klasowe powinny być poprawiane na bieżąco, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.**

II. Skala ocen i poziomy wymagań.

- Oceny uzyskane przez uczniów w ciągu roku szkolnego wyrażone są tradycyjną oceną szkolną:

1 – niedostateczny
2 – dopuszczający
3 – dostateczny
4 – dobry
5 – bardzo dobry
6 – celujący

- nauczyciel może zastosować ocenę z plusem lub minusem

Punkty uzyskane z prac klasowych i sprawdzianów przeliczane są na stopnie według skali obowiązującej w statucie szkoły

Pisemne sprawdziany wiadomości oceniane są punktowo i przeliczane na oceny zawarte wg zasady:

- 1) 100% i ½ zadania dodatkowego – celujący;
- 2) 90% - 100% - bardzo dobry;
- 3) 75% - 89% - dobry ;
- 4) 51% - 74% - dostateczny,;
- 5) 35% - 50% - dopuszczający;
- 6) < 35% - niedostateczny.

Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:

- 1) Poniżej 19% możliwych do uzyskania punktów – niedostateczny
- 2) 20% - 39% - dopuszczający
- 3) 40% - 54% - dostateczny
- 4) 55% - 70% - dobry
- 5) 71% - 89% - bardzo dobry
- 6) 90% - 100% - celujący

Każda ocena ma swoją wagę:

- sprawdzian podsumowujący dział podręcznika – 10
- test czyt. ze zrozumieniem – 10
- praca pisemna redagowana samodzielnie na lekcji – 10
- **diagnoza na koniec – 10**
- recytacja - 8
- dyktando – 7
- odpowiedź ustna – 7
- zeszyt – 7
- projekty – 6
- praca na lekcji – 6
- praca w grupie – 6
- kartkówka – 4

- zadanie domowe - 3
- konkurs - 3
- udział w życiu kulturalnym szkoły – 2
- diagnoza na rozpoczęcie – 0

III. Ocenianie uczniów ze wskazaniem Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej:

Dostosowanie wymagań dla uczniów ze wskazaniem PPP ustala się indywidualnie w zależności od potrzeb, wskazówek i zaleceń zawartych w opiniach.

Mogą one mieć formę:

- prace klasowe i kartkówki mogą zawierać tylko zadania z zakresu wymagań koniecznych i podstawowych,
- wydłużenia czasu pracy samodzielnej,
- zastąpienie pracy pisemnej odpowiedzi ustną,
- sprawdzanie rozumienia poleceń, w miarę potrzeb ukierunkowanie w pracy, udzielanie dodatkowych wyjaśnień,
- w czasie odpowiedzi ustnej wydłużenie czasu na przypomnienie wiadomości,
- udzielanie dodatkowych wskazówek w czasie pracy samodzielnej,
- większa tolerancja błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych przy ocenianiu ćwiczeń,
- uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda,
- uwzględnianie trudności z zapamiętywaniem reguł, definicji, czytania, pisania.

IV. Zadawanie i ocena prac domowych

1. Obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych.
2. Zadając pracę domową, nauczyciel określa termin i sposób wykonania zadania.
3. Prace domowe mogą mieć charakter krótkich zadań związanych z przygotowaniem do kolejnej lekcji, ćwiczenia niezbędnego do utrwalenia nabytych na lekcji umiejętności i wiedzy, zredagowania dłuższych form wypowiedzi pisemnych lub recytacji. Prace domowe mogą być długoterminowe (praca w grupach, projekty, prezentacje).
5. Nauczyciel sprawdza wykonanie wymienionych wyżej prac w określonym terminie.
6. „Parafka” oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie zadania, ale nie sprawdzał jego zawartości merytorycznej.
7. Uczeń ma prawo poprawienia oceny niedostatecznej po wykonaniu pracy w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
8. Nauczyciel nie zadaje prac domowych przed weekendem lub świętami.

V. Gromadzenie informacji o postępach ucznia:

- w dzienniku elektronicznym,
- w zeszytach ćwiczeń i zeszytach przedmiotowych,
- gromadzenie prac pisemnych.

Opracowała

Izabela Wiercińska - Bąk

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY IV

niedostateczny

- Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych. Uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności.

dopuszczający

- Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych, uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności.

dostateczny

- Poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej.
- Uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej.

dobry

- Uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne.

bardzo dobry

- Uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

celujący

- Uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY IV

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SLUCHANIE

- skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny

- wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich akapitach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych
- dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce, z pomocą nauczyciela wskazuje epitet, porównanie, przenośnię, rymy
- wie, co tworzy rytm
- wskazuje wers, strofę, refren
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia
- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator)
- zna cechy baśni i legendy
- wyodrębnia komiks, film i spektakl spośród innych przekazów i tekstów kultury

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- formułuje pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie,
- stosuje zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą kilku zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą kilku prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat
- stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym
- wygłasza tekst utworu z pamięci

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego, dialogu, ramowego planu wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy wypowiedzi

- zapisuje kilkudzaniowe opowiadanie odtwórcze
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu
- stara się o estetykę zapisu wypowiedzi

III. Kształcenie językowe

Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne oraz wyrazy pokrewne w rodzinę wyrazów)
- składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania, wskazuje orzeczenie w zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające)
- fleksji (wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu, przy pomocy nauczyciela określa formę odmiennej części mowy, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych)
- fonetyki (zna alfabet, dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby)

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha innych i uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi
- powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną treść tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

1. Nazywa swoje reakcje czytelnicze
2. Nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnia, rym), rozumie funkcję obrazowania poetyckiego w liryce
dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
3. Odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze
4. Określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia
5. wskazuje cechy baśni i legendy w utworze
6. Rozpoznaje elementy rytmu: we_r_s, zwrotka, rym, refren

7. Zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, próba
8. Przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
9. Odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
10. Odczytuje morał baśni

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

1. świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
2. dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
3. formułuje pytania otwarte
4. udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
5. Wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
6. stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
7. Wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym
8. Składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry
9. Wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku Chronologicznym, streszcza utwory fabularne
10. Opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
11. Recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens

12. Stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
13. Posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem)

PISANIE

1. stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
2. odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować
3. odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
4. dzieli wyrazy na głoski i litery, rozróżnia funkcję zmiękczącą i sylabotwórczą *i* w typowych przykładach
5.
konstruuje i zapisuje kilkudziesięciu wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
6. używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych
7. w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
8. zapisuje pytania otwarte
9. Udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
10. Samodzielnie zapisuje dialog
11. Dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne
12. Tworzy ramowy plan wypowiedzi
13. układa opowiadanie odtwórcze
14. Redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
15. zapisuje prostą instrukcję, np. przepis kulinarny, zasady gry
16. tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, obrazu,
17. ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni w liście prywatnym, dialogu, zaproszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny

III. Kształcenie językowe

stosuje wiedzę językową w zakresie:

słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście, tworzy rodzinę wyrazów)

składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych)

fleksji (określa formę gramatyczną czasowników, rzeczowników, przymiotników; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenie złożone; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym)

fonetyki (wykorzystuje umiejętność

dzielenia wyrazów na sylaby przy przenoszeniu wyrazów do następnej linii)

stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SLUCHANIE

koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów
odróżnia informacje ważne od mniej ważnych

na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: rysuje plan, ilustracje do tekstu, formułuje pytania

właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu

odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

CZYTANIE

1. wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
2. rozumie funkcję akapitu
3. oddziela informacje ważne od drugorzędnych
4. wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
5. wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków
6. wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
7. rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
8. głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia

identyfikuje baśń i legendę
rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu

rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście

objaśnia znaczenia porównań i przenośni w tekście

wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia film animowany i aktorski

charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
odczytuje przesłanie utworu

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne zdanie w rozmowie
świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań

i postaw

- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć
objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
-

- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzysta
- wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów)
- w kilkudziesięciu wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
- w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw układa życzenia, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne
- świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń
- zapisuje dialog w opowiadaniu
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę,
- obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia

III. Kształcenie językowe

- Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - * słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi)
 - * składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji)
 - * fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach)
 - * fonetyki (stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby w poprawnym ich zapisie)

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SLUCHANIE

- przekazuje treść
- wysłuchanych wypowiedzi
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów prozatorskich i poetyckich
- wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- nazywa intencje nadawcy komunikatu

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych
-

- odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notacie
- wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- ma świadomość
- konstrukcji wypowiedzi i rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność
- poprawnej artykulacji i intonacji, aby odda
- sens odczytywanego tekstu

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami

ALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu do interpretacji utworu
- objaśnia funkcję epitetów, porównań i przenośni w tekście
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
-
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka
-

PISANIE

- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
-
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy związane z omawianą tematyką
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, bań
-

- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu

III. Kształcenie językowe

- Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - * słownictwa (dba o poprawność
 - * słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej)
 - * składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych)
 - * fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym)
 - * fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

odczytuje i wyjaśnia przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur
- wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach w tworzeniu własnych wypowiedzi
- odczytuje głośno utwory poetyckie i prozatorskie i je interpretuje

DOCIERANIE DO INFORMACJI- SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury
- dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie czwartej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doborem środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną,
- fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi

III. Kształcenie językowe

- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki